

Prof. dr hab. Romuald Brazis
Universitas Studiorum Polona Vilnensis

Uniwersytet-Pielgrzym:
Wrażenia z wizyty w Londynie z okazji Jubileuszu 75-lecia
PUNO – Polskiego Uniwersytetu na Obczyźnie

Z upływem lat coraz trudniej się wybrać w podróż, rodzinne troski też nie maleją, ale wszystko pomyślnie się ułożyło, gdy od Pani Profesor Haliny Taborskiej – Jej Magnificencji Rektor Polskiego Uniwersytetu na Obczyźnie – nadeszło zaproszenie do Londynu na jubileusz 75-lecia tej niezwyklej uczelni. Miłą niespodzianką była też uchwała Zarządu Stowarzyszenia Naukowców Polaków Litwy zachęcająca mnie, jako pierwszego prezesa tego Stowarzyszenia, do złożenia tej zaszczytnej wizyty. Do listu gratulacyjnego zabraliśmy się wspólnie z aktualnym prezesem SNPL, profesorem prawa stanowionego Henrykiem Malewskim. Skreślił on parę zdań w duchu swego patrona-prawnika Juliusza Słowackiego, ja zaś dodałem parę zdań pod okiem patrona-fizyka Adama Mickiewicza. Bo jakże inaczej, jak nie w duchu Romantyzmu, można wyrazić podziw i uwielbienie dla Rodaków, którzy podczas wojny na wygnaniu wzniesli ognisko oświaty i nauki na Obczyźnie i utrzymują je do dziś.

Z lotniska w Luton do centrum metropolii – o świcie godzina jazdy arterią wielopasmową. Kierowca i właściciel taksówki pan Kazimierz tłumaczy, że tu nie ma zwyczaju wyprzedzania i zaskakiwania drogi. Wysoko nad jezdnią zapalają się i gasną znaki ograniczenia prędkości i objaśnienia słowne: tam dalej przed tobą gromadzi się korek, więc zwolnij! Fotoradary mierzą prędkość chwilową i prędkość średnią, mandaty za przekroczenie są bardzo wysokie. Więc ruch jest płynny. Praktycznie nie ma wypadków, tylko stłuczki się zdarzają... Narrację przerywa przekorne doniesienie z lokalnego radia polskiego – jakiemś palaczowi elektroniczne cygaro wybuchło w ustach i delikwent zażądał odszkodowania od handlarzy i producentów za doznane kalectwo...

A oto i dzielnica Earl's Court, gdzie biel kolumn przy wejściach do hotelików i mieszkań kontrastuje z czerwienią elewacji domów. W

tym stylu jest utrzymany i The Beaver Hotel, 57-59 Philbeach Gardens¹, mój tymczasowy dom w Londynie. Pani w recepcji mówi po polsku, w pokoju znajduję również polską gazetę. Earls Court był zwany „Korytarzem Gdańskim” z powodu osiedlenia się licznych wygnańców z Polski w okresie drugiej wojny światowej.

16 października 2014 roku, Londyn po tygodniu deszczów tchnie spokojem i dostojnością, świeżością powietrza i lśni w jaskrawym słońcu tak, jak i podczas pierwszej wizyty. Pamiętam, jak wówczas po zwiedzeniu Opactwa Westminster, gdzie spoczywają Newton, Darwin i inni wielcy uczeni, wyszedłem na uliczkę i zobaczyłem nadjeżdżający przepyszenie prezentujący się dorodny oddział gwardii konnej. Przystanąłem, a zaraz ujrzałem Królową Elżbietę II we własnej osobie na wysokim siedzeniu ogromnej otwartej karety. Dopiero za Królową ciągnęły czarne limuzyny o czarnych oknach pancernych chroniących ochroniarzy. Żadnych błysków latarń ostrzegawczych, żadnych syren, żadnych rozkazów z megafonu. Cisza i spokój. Zrozumiałem, za co Brytyjczycy kochają swoją Królową: urzeka otwartą odwagą.

Na wschód od Earls Court pociąga zespół muzeów, Imperial College, Hyde Park i Westminster. A na zachód od Earls Court jest dzielnica Hammersmith i punkt docelowy – budynek POSK (Polskiego Ośrodka Społeczno-Kulturalnego), gdzie mieści się również siedziba PUNO. Pogoda cudna, więc decyduję się na pieszą przechadzkę w tym kierunku, aby z bliska poznać miasto. Idę do POSK na południowe spotkanie z członkami założonego przez śp. Walerego Choroszewskiego Towarzystwa Przyjaciół Uniwersytetu Polskiego w Wilnie (TP UPW). Na spotkanie przybyły panie Waleria Sawicka, Ewa Szymańska, Elżbieta Wernik, Irena Grocholewska. Z synem pana Walerego – Mikiem Choroszewskim w odległym o dzień jazdy samochodem Cornwall, jak również z panią Heleną Giejgo i prof. Janem Deręgowskim utrzymujemy kontakt telefoniczny. Omawiano kwestię funduszu TP UPW. Uchwalono rozdysponować ten fundusz na stypendia dla studentów polonistyki i innych kierunków prowadzonych w języku polskim w Wilnie, tudzież dla czynnych w kulturze polskiej studentów innych kierunków.

¹ Pamiątka późnej epoki wiktoriańskiej – zespół Philbeach Gardens zbudowany w 1876 r. według projektu architekta Minearda.

17 października, godz. 17:00. Sala Teatralna POSK wypełniona po brzegi przez przyjaciół Uniwersytetu. Oto przebieg uroczystości w telegraficznym skrócie:² Pani Rektor Prof. Halina Taborska otrzymała z rąk JE Ambasadora RP Witolda Sobkowa Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski nadany jej przez Prezydenta Komorowskiego, a następnie wygłosiła przemówienie z okazji 75-lecia: „Historia, teraźniejszość i przyszłość PUNO”. Po czym dr Agnieszka Kościańska z Uniwersytetu Warszawskiego wygłosiła wykład inauguracyjny o przebogatej osobowości prof. Cezarii Baudouin de Courtenay Ehrenkreutz-Jędrzejewiczowej, pierwszej Kobiety Rektor PUNO, m.in. związanej z Wilnem. Następnie wręczono świadectwa absolwentom studiów podyplomowych PUNO, nadano dwa doktoraty honoris causa PUNO: prof. Andrzejowi Żakiemu (laudacja: prof. Jolanta Chwastyk-Kowalczyk) i prof. Alicji Moskalowej (laudacja: prof. Ewa Lewandowska-Tarasiuk).

Uroczystość zakończyła się w następnym dniu (18 października) wspólną modlitwą za pomyślność profesorów i studentów PUNO w kościele pw. św. Andrzeja Boboli. Świątynia ta jest też ośrodkiem pamięci poległych żołnierzy i oficerów polskich w II wojnie światowej.

Narodzenie PUNO datuje się dniem 1 grudnia 1939 roku w Paryżu na podstawie porozumienia Rządu RP na Uchodźstwie z Rządem Francji. Wraz z kapitulacją Francji na rzecz Niemiec kończy się pierwszy okres działalności PUNO. Zrzeszający 80 profesorów i docentów oraz 100 studentów załączek uniwersytetu nie zdążył zatwierdzić statutu i nabyć praw akademickich dekretem Prezydenta RP na Uchodźstwie. Około trzydziestu tysięcy polskich żołnierzy i oficerów, tudzież cywiliów, ewakuuje się do Zjednoczonego Królestwa³.

Drugi okres trwa od dnia 14 czerwca 1940 roku do 5 lipca 1945 roku. Rząd Brytyjski w porozumieniu z Rządem RP na Uchodźstwie uruchomił Polski Wydział Prawa na Uniwersytecie w Oxfordzie, Pol-

² Szerzej patrz na stronie internetowej PUNO.

³ Więcej o historii PUNO patrz <www.puno.edu.pl/tradycje.htm> oraz Joanna Pyłat, Rys historyczny szkolnictwa polskiego w Wielkiej Brytanii, <pau.krakow.pl/Polskie_szkolnictwo_UK/Polskie_szkolnictwo_UK_zal2.pdf>, a także Jadwiga Szmidt, Biblioteki Polskie we Współczesnym Londynie, Wyd. SBP, Warszawa, 1998, <www.pbc.uw.edu.pl/270/1/Szmidt.pdf> oraz Roderyk Lange, Etnografia i etnologia na Polskim Uniwersytecie na Obczyźnie (PUNO) w Londynie, Lud, t. 89, Poznań, 2005, <cyfrowaetnografia.pl/Content/4843/11_Roderyk+Lange.pdf>

skie Studium Pedagogiczne w Edynburgu, Polskie Studium Weterynaryjne w Edynburgu, Polski Wydział Lekarski w Edynburgu, Polską Szkołę Architektury w Liverpoolu, Politechnikę Polską w Londynie pod nazwą Rady Akademickich Szkół Technicznych – RAST.

Po jałtańskim układzie Stalina z Rooseveltem i Churchillem wszystkie te agendy straciły prawo bytu. Nastąpił trzeci okres – pustki prawnej, wypełnionej po części działalnością PUC (Polish University College przy Uniwersytecie Londyńskim) – instytucji zastępującej wszystkie wyżej wymienione, otwartej dopiero w 1947, a zamkniętej w 1953 r.

Czwarty okres rozpoczyna się w 1952 roku Dekretem Prezydenta RP na Uchodźstwie nadającym Polskiemu Uniwersytetowi na Obczyźnie pełne prawa państwowej szkoły akademickiej. W 1983/84 roku akademickim studiowało tu najwięcej (350) studentów: dotarła bowiem nowa fala emigracji z PRL. Uczelnia ta, liczebnie mała, odgrywała wielką rolę jako przystań intelektualna niezależna od PRL, ale też przez PRL nieuznawana i zwalczana. Ten okres kończy się w 1990 roku wraz z przekazaniem insygniów władzy państwowej przez Prezydenta II RP na Uchodźstwie Ryszarda Kaczorowskiego zaprzysiężonemu Prezydentowi III RP Lechowi Wałęsie. Uchwałą Senatu RP dyplomy wszystkich absolwentów PUNO sprzed 1990 roku zostały uznane za równoważne dyplomom innych polskich uczelni państwowych.

Odtąd rozpoczyna się dla PUNO okres *przebywania za burtą systemu szkolnictwa wyższego*. Jest to instytucja pożytku publicznego pozbawiona dotacji państwowych, utrzymująca się z darowizn prywatnych i niewielkich czesnych oraz z poczucia obowiązku profesorów pracujących tu bez wynagrodzenia.

PUNO dzisiaj liczy osiemnastu profesorów doktorów (w tej liczbie ośmiu – krajowych), dziewięciu doktorów, ośmiu magistrów (w tej liczbie trzech doktorantów).

JM Rektor PUNO (od 2011 roku) prof. dr hab. Halina Taborska jest profesorem wizytującym Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie oraz Instytutu Kultury i Komunikowania Szkoły Wyższej Psychologii Społecznej w Warszawie. Jej pole zainteresowania to współczesna sztuka publiczna europejskich metropolii, nowa urbanistyka i architektura. W strukturze PUNO są:

- **Wydział Nauk Humanistycznych i Społecznych** – dziekan: prof. Alicja Moskal, prodziekan: prof. dr Zofia Butrym. W składzie Wydziału są: Zakład Badań nad Emigracją - p/o kierownika: dr Agata Błaszczyk Sawyer; Zakład Dydaktyki Polonijnej – kierownik: dr Katarzyna Zechenter.
- **Instytut Nauk Technicznych** – dyrektor: prof. dr Stefan Stańczyk. W składzie Instytutu są: Zakład Technik Komputerowych – p/o kierownika: mgr Jan Zaleski; Zakład Badawczo-Projektowy Budownictwa – kierownik: prof. Włodzimierz Bronic-Czerechowski.
- **Instytut Kultury Europejskiej** – dyrektor: prof. dr hab. Halina Taborska, wicedyrektor: mgr Grażyna Czubińska. W składzie Instytutu są: Zakład Psychologii Stosowanej – p/o kierownika: mgr Monika Kmieciak; Zakład Współczesnej Kultury Brytyjskiej – kierownik: prof. Michael Fleming; Zakład Współczesnej Kultury Literackiej i Artystycznej – kierownik: prof. dr hab. Ewa Lewandowska-Tarasiuk; Zakład Kultury Mniejszości Narodowych – kierownik: dr Teresa Naidoo;
- **Senat PUNO** stanowią: Rektor, Prorektor i Kierownicy jednostek strukturalnych, tudzież Kapelan PUNO oraz przedstawiciele studentów.

Od 1969 do 2014 roku Senat PUNO nadał tytuł doktora honoris causa 56 osobom, są to: prof. dr Andrzej Źaki, prof. dr Alicja Moskalowa (2014), ks. Prałat Stefan Wylęzek, Jerzy Bogdan Cynk, prof. Jan Ciechanowski, prof. dr Stanisław Portalski, dr Adam Zamoyski, prof. dr hab. Jerzy Wyzorowski, prof. Jack Lohman, prof. Karol Sikora, Krystyna Bednarczyk, prof. Bolesław Taborski, prof. Michał Kleiber, Ks. Prałat Zdzisław Peszkowski, prof. Zbigniew Brzeziński, Sir Leszek Borysiewicz, prof. Józef Rotblat, Jan Nowak-Jeziorański, prof. dr Józef Garliński, prof. dr Jan Władysław Woś, płk. prof. dr Apoloniusz Zawilski, prof. dr Józef Jasnowski, dr Cicley Saunders, prof. Józef Bujanowski, Achilles de Laurant, prof. Stanisław Swianiewicz, Antonio de Sousa Lara, Kard. Władysław Rubin, dr Peter Bander-Van Duren, John Tanner, prof. Karolina Lanckorońska, gen. broni Stanisław Maczek, gen. dyw. Klemens Rudnicki, Caroline Cox (Baroness), prof. dr Janina Haydzińska-Pilatowa, Sir Andrzej Panufnik, Edward Bernard Raczyński, prof. Władysław Bartoszewski, mjr Józef Czapski, inż. Józef Maria

Poniatowski, prof. Tadeusz Sulimirski, Regina Oppman, prof. Marian Bohusz, prof. Möller Christensen, prof. Tadeusz Reichstein, gen. dyw. Tadeusz Kasprzycki, Henryk Michał Zygalski, mec. Mieczysław Chmielewski, prof. dr hab. Oskar Halecki, inż. Roman Ludwik Wajda, Stanisław Ostrowski, prof. Adam Pragier, prof. Bronisław Hełczyński, gen. dyw. prof. dr hab. Marian Kukiel, prof. Zygmunt Nagórski, dr inż. Jan Władysław Wrażej (1969).

Projekty badawcze i wydawnictwo PUNO

PUNO zrealizował ostatnio trzyletni projekt badawczy „Szkolnictwo polskie poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej od roku 1918” zapoczątkowany w 2012 roku i zakończony w kwietniu 2014 roku konferencją „Szkolnictwo polskie w Ameryce Północnej, Ameryce Południowej i Australii”, natomiast 17 maja 2014 roku poprowadził pierwsze sympozjum z serii sympozjów naukowych poświęconych znamienitym polskim fundacjom działającym w Wielkiej Brytanii: „The Hanna & Zdzisław Broncel Charitable Trust”.

Ukazała się książka „Filozofia na Polskim Uniwersytecie na Obczyźnie” jako zwieńczenie konferencji naukowej dedykowanej Rektorowi PUNO w latach 2002–2011 prof. Wojciechowi Falkowskiemu.

Nowa książka Rektor PUNO prof. Taborskiej „Miasto, które nie zginęło”, ukazała się nakładem Wydawnictwa Bellona, pod patronatem medialnym Mówią Wieki.

We współpracy z Uniwersytetem Jagiellońskim i Ośrodkiem Myśli Politycznej w Krakowie powstała książka „Prezydenci i Rządy RP na Uchodźstwie 1939–1990”.

Po dziewięciu latach przerwy wznowiono (z inicjatywy Rektor Prof. Taborskiej) wydawnictwo serii „Zeszyty Naukowe PUNO” (poprzednio „Zeszyty Naukowe”). Pieczę nad tym rocznikiem uniwersyteckim mają profesorzy-recenzenci, Rada Naukowa oraz redaktor naczelna – profesor Jolanta Chwastyk-Kowalczyk.

Studia w roku 2014 / 2015

PUNO prowadzi Studia Podyplomowe w Londynie: Coaching, Psychologia Stosowana, Seksuologia Społeczna, Mediacje i Negocjacje,

Nauczanie Języka Polskiego (wspólnie z Macierzą Polską w UK), SeminaRIA Doktoranckie.

Studia podyplomowe są prowadzone przez prof. Magdalenę Środę oraz prof. Marię Beisert. Na dowód ukończenia studiów podyplomowych w Londynie absolwenci otrzymują dwujęzyczne dyplomy i świadectwa, które ukazują pracodawcom, jak zaawansowany profesjonalny program mają opanowany absolwenci.

SeminaRIA doktoranckie prowadzi prof. Michael Fleming. Na studiach doktoranckich Urszula Kaźmierska prowadzi badania porównawcze parametrów somatycznych i zdolności motorycznych, zróżnicowania międzyplciowego oraz otłuszczenia (BMI) dzieci mieszkających w Polsce oraz dzieci pochodzenia polskiego mieszkających w Londynie. Grażyna Czubińska bada emigrację i zmianę otoczenia etniczno-kulturowego jako czynnik wpływający na modyfikowanie się postaw wobec seksualności młodych polskich emigrantów w Wielkiej Brytanii, czy na te postawy ma wpływ stopień akulturacji, czy może jeszcze inne czynniki? Elżbieta Wójcik bada dysfunkcyjność rodzin w odniesieniu do systemów resocjalizacji w Polsce i Zjednoczonym Królestwie, porównuje skuteczność resocjalizacji polskich rodzin mieszkających w UK i rodzin z podobnymi problemami w RP, zmierzając do nowelizacji metod resocjalizacji w kraju.

Ponadto działają: *Kurs Kultury Polskiej* (w semestrze zimowym cykl "Polska czasu rozbiorów 1795–1914", zajęcia 3–4 razy miesięcznie); Pracownia Rysunku – kierownik: dr Małgorzata Dawidek Gryglicka; *Uniwersytet Trzeciego Wieku* (cykl dla słuchaczy dowolnego wieku „Świat w nowym stuleciu”, 17 dni wykładowych w semestrze zimowym 2014/2015 roku), *Koło Naukowe Studentów i Absolwentów PUNO* (organizuje debaty na aktualne tematy społeczno-demograficzne).

Oto urywek z relacji o debacie: *10 października 2014 roku odbyła się debata z myślą o powrocie młodej emigracji do kraju pt. „Wracać, ale dla-do-czego?” PKB wzrasta, czyli Ojczyzna się rozwija, ale Polki w Polsce rodzą o połowę mniej dzieci niż Polki w Wielkiej Brytanii, wskaźnik bezrobocia wśród młodych w kraju góruje nad średnią unijną, Polska starzeje się i wydaje się, że nadchodzi kryzys systemu emerytalnego, inwestorzy migrują na Wschód. Odbiorcami debaty byli Delegaci młodych organizacji polonijnych w Wlk. Brytanii: Koło Naukowe Studentów i Absolwentów PUNO, Polish Psychologists' Association, Polish*

Professionals in London, Polish City Club. Wśród zaproszonych Panelistów znalazły się: Pani Minister prof. Małgorzata Fuszara - Pełnomocnik Rządu ds. Równego Traktowania Kobiet i Mężczyzn, Pani prof. Magdalena Środa - Członkini Rady Programowej Kongresu Kobiet; Pani dr Henryka Bochniarz – Prezydent Konfederacji Lewiatan. Pan Premier prof. Jerzy Buzek – Poseł do Parlamentu Europejskiego wygłosił przemówienie (video) wprowadzające, Pan Senator dr Piotr Zientarski – Przewodniczący Komisji Ustawodawczej Senatu RP zabrał głos wiodący w dyskusji z sali. Debata uświadomiła młodym, wykształconym Polakom w Londynie istnienie ... perspektyw rozwoju sytuacji społeczno-gospodarczej w Polsce, mogących ... zachęcać ich do powrotów do Polski, i ... wspólnego umacniania roli Polski i polskiej gospodarki w rzeczywistości globalnej – coraz mniej zdominowanej przez same Kraje G7.

Temat kolejnej debaty – Konkurencyjność młodej polskiej Emigracji na polskim rynku pracy, w perspektywie członkostwa Ukrainy w Unii Europejskiej.

Nie można pominąć powiązania PUNO z muzyką i poezją. 21 września 2014 roku w Jazz Cafe POSK zagrał Leszek Kulaszewicz *Quartet* na cześć 75-lecia uczelni, ostatnim zaś akordem uroczystości 17 października w Sali Teatralnej POSK był występ znakomitego chóru *Schola Gregoriana*. W jubileuszowej broszurze znalazły się wiersze prof. J. Bujnowskiego, prof. M. Paszkiewicza, Krystyny Bednarczyk i Bolesława Taborskiego – autorów bardzo ważnych dla PUNO.

Inne znaczące spotkania i wrażenia

Spośród instytucji afiliowanych z PUNO w innych krajach (Niemcy, Dania, Szwecja, USA, Włochy, Szwajcaria, Francja) wymienię tu tylko Instytut Polsko-Skandynawski, gdyż miałem zaszczyt i przyjemność po raz kolejny spotkać dyrektora tego instytutu prof. Eugeniusza S. Kruszewskiego⁴. PUNO realizował wspólny projekt z Uniwersytetem Jagiellońskim, więc również miałem zaszczyt i przyjemność poznać gości PUNO z UJ: dziekana Wydziału Studiów Mię-

⁴ Więcej o Instytucie Polsko-Skandynawskim. <journals.lub.lu.se/index.php/sl/article/viewFile/9995/8417> [14.11.2014].

Fot. 1. Na pierwszym planie od prawej prof. dr h.c. Alicja Moskalowa (PUNO, Londyn), ..., prof. Bogdan Szlachta (UJ, Kraków), prof. Jan Skoczyński (UJ, Kraków), prof. Romuald Brazis (USPV/SNPL, Wilno). Jubileusz 75-lecia PUNO, Londyn 17 X 2014.

Fot. Małgorzata Skibińska.

dzynarodowych i Politycznych prof. dra hab. Bogdana Szlachtę i prof. dra hab. filozofii Jana Skoczyńskiego (Fot. 1.) Miałem też zaszczyt i przyjemność poznać Panią Prezydentową Karolinę Kaczorowską, choć popełniłem małe *faux pas*, bo się roześmiała, gdy powiedziałem, że mam ciepłe wspomnienia o jej Ojcu: tak młodo wyglądała.

Poza programem było miłe przyjęcie, jakie zgotowali mi w Londynie mieszkający Brigita⁵ i Jean-Charles⁶ Séguis. On pochodzi z rodziny francuskiej w Paryżu, ma już uzyskany stopień doktora matematyki na Uniwersytecie w Oxford, modelował procesy życiowe w organizmach, obecnie pracuje w banku nad procesami przepływu finansów.

⁵ www.ucl.ac.uk/ssees/languages-at-ucl-ssees/evening-courses/lithuanian/-seguis

⁶ www0.maths.ox.ac.uk/groups/occam/people/occam-alumni

Ona pochodzi z rodziny polsko-rosyjskiej z Wilna, uczy języka litewskiego w University College of London, ma przygotowany do obrony doktorat z lingwistyki porównawczej na Uniwersytecie w Oxford, ale tymczasem oczkiem w głowie jest ich córeczka.

W niedzielę przyjechał do Londynu z Bradford mój bratanek Tadeusz, aby towarzyszyć mi w niedzielnym rajdzie po Tamizie do Greenwich, gdzie jest słynne obserwatorium i południk zerowy. Ta czysta abstrakcja myśli ludzkiej, jaką jest nieistniejący w naturze południk zerowy, znalazła swe ucieleśnienie w postaci dwóch sztab nierdzewnych o kierunku północ-południe oraz strzałki ukazującej kierunek na gwiazdę polarną⁷. Do tego znaku ciągnie się kolejka wielu plemion z całego świata: stają na sztabach, nawet kładą się na nie, aby się utrwalić na zdjęciu. Spóźniłbym się na samolot, czekając w kolejce, dlatego zadowolilem się zdjęciem z pewnego dystansu (Fot. 2). Ale naprawdę świetne, bogate i pouczające jest tu muzeum. Jak głosi tabliczka pa-

Fot. 2. Romuald Brazis obok zerowego południka. Greenwich, 19 X 2014.

Fot. Tadeusz Brazis.

⁷ Pod Wilnem za Niemieżem opodal Rukojń jest znak geodezyjny południka 25 stopni 19 minut i 0,3162 sekund łuku, ale mało kto tam zagląda, a szkoda, bo to m.in. pamiątka po wilnianinie Zygmuncie Rewkowskim, który jako młody matematyk uczestniczył w ekspedycji prof. F. G. W. Struvego wyznaczającej ten południk na linii o długości 2821, 833 km od północnej Norwegii do ujścia Dunaju. <pl.wikipedia.org/wiki/Południk_Struvego> [22.11.2014].

miątkowa, dostojne to miejsce odwiedzili w swoim czasie Izaak Newton i car Piotr I. Jakże je można pominąć? Oto jasny salonik w okrągłej wieży, w nim pośrodku dziewczęcy manekin z drucików, a na nim piękny serdaczek z misternie wyszytym obrazkiem księżycy obracającego się wokół planety. Napis głosi, że ubrana w ten serdaczek córka dyrektora obserwatorium pewnego razu przyciągnęła uwagę dzielnego oficera z pobliskiej Akademii Marynarki Wojennej i odtąd zawirował On wokół Niej na zawsze. W innym pokoju jest kapelusik à la pół-Saturn z pierścieniem, misternie wyszyty gwiazdozbiorami na hemisferze i znakami Zodiaku na obwódce. Napis informuje, że były czasy, gdy zwłaszcza panowie uważali, że panie nie powinny wiedzieć zbyt dużo, więc na nic im astronomia. Ale kobiety, jak to kobiety, zawsze dawały sobie radę: studiowały astronomię, osłabiając czujność patronów wyszywaniem.

Tak i w historii PUNO kobiety odgrywały i obecnie odgrywają piękną rolę, ratując nieraz to ognisko intelektualne, przyciągając doń wciąż nowe siły, aby sprostać nowym wyzwaniom. A tych nie brakuje. Nowe pokolenia rodaków w Zjednoczonym Królestwie mają inne problemy do rozwiązania niż pokolenia wojenne czy nawet powojenne. Na pierwszy plan, zwłaszcza dotyczy to kobiet zatrudnionych w sferze opieki społecznej, wysuwa się potrzeba umiejętności rozwiązywania problemów psychologicznych, rodzinnych, a więc związanych z płcią. Wywołuje to czasem reakcje niezrozumienia: czy to jest patriotyzm? Ale dobre doświadczenia i praktyki mogą być przeniesione też do kraju, gdzie te problemy nie są mniejsze. Wyzwaniem jest również połączenie nurtu humanistycznego z bardziej „męską” sferą budownictwa i techniki, w której rodacy tak dobrze dają radę, budując w Londynie porty lotnicze i inne obiekty wymagające matematycznego wprost rozwiązania splotu tak wielu problemów logistycznych. Więc na zakończenie życzę Jej Magnificencji Rektor Prof. Halinie Taborskiej pomyślnych wiatrów w prowadzeniu PUNO mimo ukrytych raf i otwartych ścian niezrozumienia ku nowym horyzontom nauk. I serdecznie dziękuję za gościnność!